

La Pasechá

Trabajo literario premiado en el año 1920. Quart de Poblet

De casi totes les festes
que en Quart de Poblet se fan,
per la nit o per lo dia,
per lo mati o la vespra,
en el hivern o l'estiu
o en cuansevol mes del añ,
podeu estar ben segurs
que la que té mes encant,
es la que así, en este poble,
li diguem LA PASECHA.
Y no se cregau que asó
que dic es exagerat,
que aquells que venen en de fora
si es que algú els ha convidat,
siguen de Aldaya, Manises,
de Paterna u Alacuás,
dirán lo mateix que yo,
que han quedat entusiasmats
de esta festa tan bonica
que diguem LA PASECHA.

Cuant apenes els clavaris
han acabat de sopar,
sen puchen cap a la Ermita
ahon espera el ermitá
voltechant les campanetes,
que al Sel pareixen clamar,
demanant que no se emporten
de la Ermita al gloriós Sant.
Entre els quatre més forsuts
dels primers en aplegar,
abaixen al Sant al poble
per lo camí empolsegat,
portant a la retaguardia
un exérsit de chavals,
que esperen que algú se canse
para entrar a rellevar.
Al barranquet u al casino
la música está esperant,
tocant algún pasodoble
un poc més vell que la fam.
Allí comensa la festa,
que no se té que acabar
hasta que per tot el poble
sachen pasechat al Sant,
seguit de risas y cohets
que els clavaris van tirant,
apretats en les tenalles
per a la chent no asustar.
Al costat de ca clavari

va un chiquet portant el sac
dels cohets, y en cuant se descuida
ya diu que se han acabat,
y es que els dona a les amigues
pa tirarlos encabant.
La chilleria que se arma
per la plasa, fa parar
a tots els carros que tornen
un poc tardet del secá,
y que morts de sels y envecha
pequen carretera avall,
a contar en el seu poble
el despilfarro tan gran
de cohets, corrents y de lujo
que se fa en LA PASECHA.
No queda ni un carreró
que deixen de entrar el Sant,
y hian homens que a la iglesia
no se acosten en tot l'añ,
y eixa nit els veus darrere
de San Onofre el de Quart,
donantli guardia de honor
en lo gayatet al bras,
y son capás de trencarlil
damunt al que ofenga al Sant.
Eixa nit, es nit de festa,
de alegría y llibertat;
pares, fills, grans y chiquets,
eixa nit son tots iguals,
y no hiá ningú que es prive
de vore LA PASECHA.
A lo millor una agüela
que se ha quedat resagá,
se acosta a u y li pregunta
en cara mig asustá:
—¿Has vist a la meua filla?
—Sí, señora, va davant
molt chunteta en lo seu novio
y escoltant mig embobá,
ses parauletes meloses
y els trons de LA PASECHA.
—Pero si yo en eixe novio
li he prohibit festechar...
—Esta nit es nit de festa
y tot se deu dispensar.
—Segur que dels pesics d'ell
durá els brasos maurats.

Allá, en lo molí del riu,
se paren a descansar .

y a mencharse uns cuant rollets
de aguardent arremullats,
que paguen els moliners
com costum de tots els anys,
y com allí lo que trahuen
no se ho poden acabar,
hiá músic que en lo trompó
sen amaga mig cabás.
Cuant ya han vegut prou els músics
y prou rollets han menchat,
atra volta torna a moure
capa amunt LA PASECHA
entre els esclafits dels cohets,
y les risas dels chavals,
y el roído de la música
que no para de tocar.
La plaseta de la Iglesia
es de la festa el final,
y después que San Onofre
dins de la iglesia está ya,
es cuant tiren els clavaris
tots els cohets que els han sobrat,
y a voltes están molt més
de un hora sense parar.
La música, els esclafits,
els crits, les risas, els balls,
y el volteig de les campanes,
fan un ruido tan gran,
que no hiá qui se aclarisca
ni sapia per ahon pegar.

Cuant se han acabat els trons,
y els músics están cansats,
y els vells van ya retirantse,
y els voltechos han parat,
y han tancat en ca Rabasa
y en el casino y l'estanc,
en cara se ou algún cohet
que algú que portaba el sac,
sense que ho vera el clavari
en la faixa se amagá.
Y esta es la festa gloriosa
que se diu LA PASECHA,
la més típica de totes
les que en este poble es fan,
que es la envecha y el orgull
dels propis y dels estrañs.

Chaume Sanmerrin Fita

Quart de Poblet, septiembre de 1920.